

**UCHWAŁA NR XXXVIII/334/2013
RADY MIEJSKIEJ W RZEPINIE**

z dnia 27 grudnia 2013 r.

w sprawie Przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2017 dla Gminy Rzepin

Na podstawie art. 10 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012r. poz. 124 ze zmianami), Rada Miejska w Rzepinie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2017 dla Gminy Rzepin, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Rzepina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Robert Łukaszewicz

***Gminny Program Przeciwdziałania
Narkomanii na lata 2014-2017
dla Gminy Rzepin***



I. Wprowadzenie.

Narkomania to poważny problem społeczno-cywilizacyjny, stanowiący ogromne wyzwanie dla większości społeczeństw, państw oraz ich rządów. Skala i narastający poziom upowszechniania środków psychoaktywnych ma wielorakie przyczyny, a szkody spowodowane używaniem narkotyków mają negatywny wpływ na szereg dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Z tego też względu, należy dążyć do podejmowania skutecznych działań zapobiegawczych, koordynowanych na każdym etapie walki z tym zjawiskiem.

Podstawą prawną do działań w tym zakresie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ustawa ta wprowadza obowiązek uchwalania Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii oraz określa zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Do zadań tych należy:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014-2017 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania środków psychoaktywnych uwzględniając wiele aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej. Treści niniejszego Programu obejmują: profilaktykę,

edukację społeczną, sposoby udzielania pomocy osobom z problemem narkotykowym. W każdym z tych obszarów podejmuje się różnego rodzaju działania, w wyborze których bierze się pod uwagę aktualne potrzeby środowiska lokalnego. Program w realizacji zadań wprowadza nowoczesną formę profilaktyki uzależnień, która jest przede wszystkim profilaktyką interdyscyplinarną, zakładającą solidarne współdziałanie różnych środowisk na rzecz kształtowania u dzieci, młodzieży i osób dorosłych postaw abstynenckich. Program stanowi bazę działań i zadań dostosowanych do specyfiki problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie gminy.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii skoncentrowane są przede wszystkim na rozwijaniu i wspieraniu działalności edukacyjnej w zakresie informowania o szkodliwości narkomanii oraz prowadzenia działalności wychowawczej i zapobiegawczej, polegającej na promocji zdrowego stylu życia, podejmowaniu oraz wspieraniu działań lokalnych i inicjatyw społecznych, w celu minimalizowania szkód wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych.

Podstawowym celem Programu jest szeroko rozumiane zapobieganie rozwojowi uzależnień związanych z narkotykami, a tym samym zmniejszenie rozmiaru problemów aktualnie występujących.

Celem długofalowym jest wytworzenie, ugruntowanie wśród mieszkańców gminy świadomości dotyczącej relacji narkotyk – człowiek oraz promowanie zdrowego trybu życia przede wszystkim wśród młodych osób.

II. Diagnoza problemu narkomanii.

Analizę problemów wynikających z używania narkotyków na terenie gminy Rzepin oparto na diagnozie przeprowadzonej w 2011 r. przez Studio Diagnozy i Profilaktyki, ul. Szkolna 4, 31-423 Kraków.

Narkotyki w środowisku lokalnym

W badaniu wzięło udział 101 osób, w tym 58 kobiet i 43 mężczyzn. Wśród respondentów zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy Rzepin miała wykształcenie średnie lub wyższe (80% ogółu badanych). Wykształcenie większości kobiet było wyższe (53% badanych kobiet) oraz średnie (31% badanych kobiet), podczas gdy 16% badanych kobiet miało wykształcenie zawodowe. Wśród mężczyzn przeważało wykształcenie średnie (46% badanych mężczyzn) oraz wyższe (28% badanych mężczyzn). Ponadto 26% mężczyzn zadeklarowało wykształcenie zawodowe. Średnia wieku respondentów wynosiła 39,46 lat.

Problem narkotyków jest dość poważny w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że zdecydowana większość mieszkańców nigdy nie zażywała narkotyków, a samo zdobycie narkotyków oceniają oni jako trudne, ale możliwe lub stosunkowo łatwe.

Ilość znanych osób w otoczeniu, które zażywają narkotyki

64% kobiet w ogóle nie zna nikogo, kolejno 29% kobiet zna do 5 osób, 2% kobiet – do 10 osób, a 5% respondentek – więcej niż 10. Jeśli chodzi o mężczyzn – 70% z nich nie zna nikogo, 21% mężczyzn zna do 5 osób, a 9% zna ponad 10 osób. Wspólne podliczenie odpowiedzi kobiet i mężczyzn wygląda następująco:



Trzy czwarte badanych (66%) nie zna nikogo, ale 27% zna do 10 osób i 7% zna więcej niż 10 osób. **Można wnioskować, że zażywanie narkotyków w gminie jest dość poważnym problemem społecznym.**

Dostępność narkotyków (Gdzie i u kogo można kupić narkotyki ?)

Zdecydowana większość mieszkańców gminy Rzepin nie posiada takiej wiedzy (90% wszystkich badanych). 10% badanych kobiet i 9% badanych mężczyzn wie, gdzie może kupić narkotyki.

W ogólnym przekroju, większość mieszkańców gminy Rzepin nie wie, gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki. Wśród mieszkańców wystąpiło niewielkie zróżnicowanie na płeć pod względem zażywania narkotyków, o czym świadczą wyniki podsumowujące następne pytanie: „Czy kiedykolwiek zażyłeś narkotyk?”. Do zażycia narkotyku przyznało się 6 kobiet (10% respondentek) oraz 2 mężczyzn (5% respondentów). Trzeba wyraźnie podkreślić, że przyznanie się do używania narkotyków (lub nawet jednorazowej próby) jest w istocie przyznaniem się do czynu karalnego w Polsce. Ponadto używanie narkotyków nie jest czymś powszechnie akceptowanym, dlatego można by spodziewać się raczej niewielkiego odsetka odpowiedzi twierdzących.



W tym miejscu warto odwołać się do sondażu Centrum Badania Opinii Publicznej „Postawy Polaków wobec wybranych substancji psychoaktywnych” z 2007r. Spytano respondentów, czy kiedykolwiek próbowali narkotyków. Podobnie, jak w przypadku gminy Rzepin, zdecydowanie mniej było odpowiedzi „tak” – jedynie 4% (w stosunku do 8% naszych respondentów, co stanowi dwukrotnie większy odsetek niż wynik badań

ogólnopolskich). Aż 96% populacji w 2007 r. nie próbowało narkotyków. Warto również zwrócić uwagę, że narkotyki używali głównie mężczyźni (6%) i tylko 1% respondentek – odmiennie niż w naszym badaniu, gdzie kobiety częściej niż mężczyźni sięgają po narkotyki.

Odpowiedzi o dostępność narkotyków w środowisku lokalnym wykazały nieduże zróżnicowanie ze względu na płeć. Dla kobiet zdobycie narkotyku wydaje się stosunkowo łatwiejszym zadaniem. 27% badanych kobiet deklaruje, że jest to zadanie raczej łatwe bądź łatwe. Odsetek respondentów wśród mężczyzn, którzy uznają kupno narkotyku za raczej łatwe bądź łatwe, wynosi 18%. Blisko połowa badanych kobiet- 44% i 42% badanych mężczyzn nie posiada wiedzy na ten temat.

Tab. 1. Dostępność narkotyków w ocenie dorosłych mieszkańców gminy Rzepin.

<i>Czy uważasz, że w Twoim otoczeniu nabyć narkotyki jest ...</i>	Kobiety	Mężczyźni
bardzo trudno	0%	2%
raczej trudno	3%	7%
trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby, to można	19%	30%
raczej łatwo, nie wymaga to dużego wysiłku ani znajomości	22%	9%
łatwo, właściwie każdy może nabyć	5%	9%
nie wiem	44%	42%

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Grupa badawcza

W przeprowadzonym badaniu wzięło udział 205 uczniów (98 dziewcząt i 107 chłopców). W szkołach podstawowych przebadano 71 uczniów, w szkołach gimnazjalnych 82 uczniów, a w szkołach ponadgimnazjalnych 52 uczniów. Średnia wieku w szkołach podstawowych wyniosła 11,86 lat, w gimnazjach – 14,48 lat, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 16,54 lat. Badanie odbywało się w czasie zajęć lekcyjnych, miało

postać ankiety składającej się z 60 pytań zamkniętych. Niektóre z nich uczniowie uzupełniali własnymi odpowiedziami.

Dzieci i młodzież a substancje psychoaktywne

Badanie miało na celu analizę stopnia używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież. Analiza dotyczyła rozpowszechnienia palenia papierosów, picia alkoholu oraz zażywania narkotyków, a także okoliczności towarzyszących tym zachowaniom i postaw wobec substancji psychoaktywnych. Nasilenie wymienionych zjawisk w poszczególnych grupach wiekowych na terenie Rzepina ilustruje tabela:

Tab. 6. Nasilenie określonych problemów społecznych w poszczególnych grupach wiekowych.

Problem społeczny	Szkoly Podstawowe		Gimnazjum		Szkoly Ponadgimnazjalne	
	N	%	N	%	N	%
Picie alkoholu	11	15	55	67	44	85
Palenie papierosów	12	17	39	48	30	58
Używanie narkotyków	0	0	6	7	10	19

N – ilość osób, które przyznają się do używania środków psychoaktywnych oraz papierosów

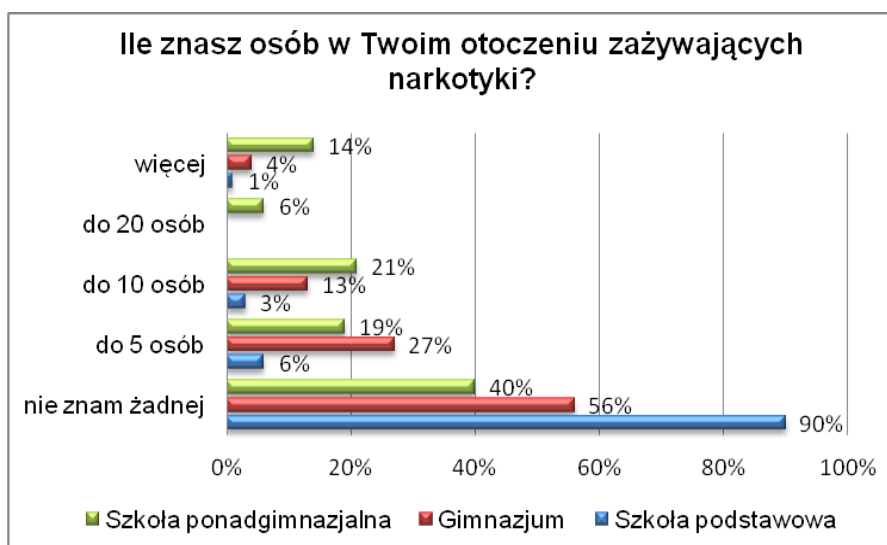
Z otrzymanych rezultatów wynika, że wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po wybrane rodzaje substancji psychoaktywnych. Do picia alkoholu przyznaje się 15% uczniów szkół podstawowych, aż 67% gimnazjalistów oraz 85% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wyniki są zgodne z najnowszymi sondażami publikowanymi przez CBOS, wskazującymi alkohol jako środek psychoaktywny najbardziej rozpowszechniony wśród młodych ludzi w porównaniu z papierosami i narkotykami. Niepokojący jest jednak wysoki odsetek, wśród uczniów starszych grup wiekowych, osób, które zażywały alkohol, a w szczególności dość wysoki odsetek takich osób w szkołach ponadgimnazjalnych. **Znacznie rozpowszechnione w gminie jest również palenie papierosów – w grupie uczniów szkół gimnazjalnych wyniosło 48%, a szkół ponadgimnazjalnych – aż 58%.** W sondażu przeprowadzonym w 2008 roku przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, jedynie 38% młodych ludzi zadeklarowało palenie papierosów.

Wyniki badań wskazują na zbliżony od ogólnopolskiego wyniku odsetek młodych osób sięgających po substancje odurzające. Najwyższy odsetek młodych osób, które zażywają narkotyki wystąpił w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych i wyniósł on 19%. Badania prowadzone w Polsce co kilka lat wskazują na obniżanie się problemu narkotykowego wśród młodych ludzi, sondaż KBPN z 2008 roku określił ilość młodych ludzi mających kontakty z narkotykami na poziomie 15%. W następnej kolejności zostaną dokładnie przeanalizowane formy używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych oraz okoliczności, w jakich mają one miejsce.

Zachowania związane z zażywaniem narkotyków

Przeprowadzone badania wykazują, że 6 uczniów gimnazjum (7%, 2 uczennice i 4 uczniowie) oraz 10 uczniów szkół ponadgimnazjalnych (19%, 1 uczennica i 9 uczniów) miało doświadczenia z zażywaniem substancji psychoaktywnych. W przypadku gimnazjalistów wiek inicjacji narkotykowej wyniósł –13,8 lat, a uczniów szkół ponadgimnazjalnych – 14,6 lat. **Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że zjawisko zażywania narkotyków jest stosunkowo nasilone wśród młodych mieszkańców Rzepina.**

Problem zażywania narkotyków przez młodych ludzi widoczny jest również przy pytaniu o to, ile zna się osób zażywających narkotyki. W szkołach podstawowych 10% osób przyznało, że zna co najmniej jedną osobę używającą narkotyki. W szkołach gimnazjalnych w podobny sposób odpowiedziało 44% uczniów, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 60%. **Otrzymane rezultaty mogą potwierdzać informacje, że wraz ze wzrostem wieku młodzieży problem narkotykowy staje się znacznie bardziej rozpowszechniony.** Przedstawione wyniki sugerują, że w gminie jest on bardziej nasilony wśród uczniów uczęszczających do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.



Jeżeli chodzi o dostęp do narkotyków wśród dzieci i młodzieży uczącej się, na poziomie szkoły podstawowej 1% uczniów twierdzi, że zakup narkotyków byłby dla nich raczej łatwy lub łatwy. W gimnazjum w ten sposób odpowiedziało już 6% nastolatków, a wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych 22% badanych stwierdziło, że zakup narkotyków byłby dla nich raczej łatwy bądź łatwy. Podobnie jak miało to miejsce w przypadku alkoholu, dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zakup substancji odurzających jest łatwiejszym zadaniem niż dla uczniów szkół podstawowych, którzy w większości określili je jako bardzo trudne. Dość wysoki odsetek uczniów z wyższych grup wiekowych wskazywał, że narkotyki jest trudno kupić, jednak w sytuacji znajomości określonych osób jest to jak najbardziej możliwe.

Na pytanie dotyczące czy uczniowie wiedzą, u kogo kupić narkotyki -twierdząco odpowiedziało - 1% uczniów szkół podstawowych, 9% gimnazjalistów oraz 29% uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Tab. 13. Dostępność narkotyków w środowisku dzieci i młodzieży.

Czy uważasz, że w Twoim środowisku kupić narkotyki jest?	Szkoły Podstawowe	Gimnazjum	Szkoły Ponadgimnazjalne
Bardzo trudno	41%	32%	13%
Raczej trudno	10%	2%	4%
Trudno, ale jak się zna odpowiednie osoby to można	8%	16%	27%
Raczej łatwo	1%	5%	10%
Łatwo	-	1%	12%
Nie wiem	40%	44%	34%

Do przebywania pod wpływem narkotyków na terenie szkoły przyznało się dwóch uczniów szkoły gimnazjalnej (33%) oraz trzech uczniów szkoły ponadgimnazjalnej (30%). Jeżeli chodzi o inicjatywę pierwszego kontaktu z narkotykami czterech uczniów gimnazjum (66%), którzy wcześniej deklarowali kontakt z narkotykami, zażyło substancje psychoaktywne bez niczyjej namowy, jeden gimnazjalista (18%) zrobił to za namową znajomych, jeden za namową sprzedawcy. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy mieli kontakt z narkotykami, również większość badanych spróbowała narkotyków z własnej inicjatywy (60%, 6 uczniów), 4 (40%) zrobiło to za namową znajomych.

Okoliczności pierwszego kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.

Szczegółowy rozkład wyników ukazuje poniższa tabela.

Tab. 14. Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami.

Gdzie po raz pierwszy zażyłeś narkotyk?	Szkoły podstawowe	Gimnazjum	Szkoły Ponadgimnazjalne
Szkoła	0	17%	20%
Wagary	0	0	20%
Dyskoteka/pub	0	17%	0
Wakacje	0	49%	50%
Dom	0	0	0
Czas wolny/po lekcjach	0	0	10%
Inne	0	17%	0

Wielu młodych ludzi pierwszy kontakt z narkotykami miało podczas wakacji – deklaruje tak 49% gimnazjalistów i 50% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Gimnazjaliści zażywali często substancje psychoaktywne w szkole (17%), na dyskotecę, pubie (17%) oraz w innych sytuacjach (17%). W szkołach ponadgimnazjalnych dwóch uczniów (20%) po raz pierwszy miało kontakt w szkole, dwóch na wagarach i jeden w czasie wolnym. Większość uczniów niezależnie od grupy wiekowej, którzy mieli kontakt z narkotykami, zażywała marihuanę oraz jej pochodne (83% gimnazjalistów i 70% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Ponadto jeden gimnazjalista deklarował zażywanie amfetaminy oraz jeden uczeń - LSD. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych dwóch uczniów deklarowało zażywanie amfetaminy oraz jeden środków nasennych.

Częstość zażywania narkotyków przez ludzi młodych.

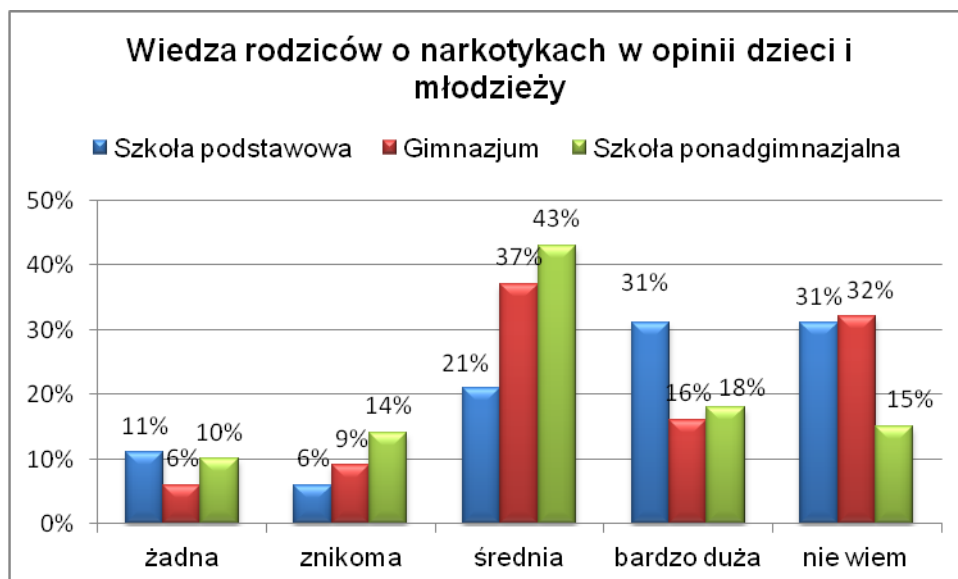
Wśród gimnazjalistów dwóch uczniów (33%) robi to okazjonalnie, jeden (17%) — więcej niż raz w tygodniu, a pozostałych trzech zdarzyło się to tylko raz (50%). Jeden gimnazjalista zażywał narkotyki od 7 lat. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych jeden uczeń (10%), z tych którzy deklarowali kontakt z narkotykami, zażywa narkotyki prawie codziennie, czterech średnio jeden raz w miesiącu. Kolejnych trzech uczniów (30%) — okazjonalnie, a 20% uczniów spróbowało tylko raz. Trzech uczniów, deklarujących kilkukrotny kontakt z narkotykami, zażywało substancje psychoaktywne od ponad roku (30%), dwóch (20%) - krócej niż pół roku, dwóch dłużej niż dwa lata, jeden uczeń (10%) – dłużej niż trzy lata. Fakt, że 16 uczniów we wszystkich grupach badanych miało kontakt z

narkotykami, (zakładając, że te odpowiedzi były szczere) wskazuje, że problem z narkotykami jest dość poważny wśród młodych mieszkańców Rzepina. **Jest to zgodne z informacją o dość znacznym odsetku osób, które znają osoby odurzające się narkotykami w swoim najbliższym otoczeniu.**

Pozytywną informacją uzyskaną podczas badania są deklaracje większości uczniów, że nie sięgnęliby po narkotyki, nawet gdyby zdarzyła się ku temu okazja. W ten sposób odpowiadało 97% uczniów szkół podstawowych, 83% uczniów gimnazjów oraz 81% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Informacje te mogą świadczyć o wzroście świadomości związanej ze szkodliwością narkotyków oraz konsekwencjami ich zażywania wśród młodych ludzi.

Ocena wiedzy i postaw rodziców wobec narkotyków.

W przeważającej części młodzi ludzie w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej ocenili wiedzę swoich rodziców o narkotykach jako średnią, odpowiedziało tak 37% gimnazjalistów oraz 43% uczniów szkół ponadgimnazjalnych. 31% uczniów szkół podstawowych nie posiadało wiedzy na ten temat, a 31% uczniów szkół podstawowych uznało, że ich rodzice posiadają bardzo dużą wiedzę na temat narkotyków.



W przypadku pytania o reakcję rodziców na zażywanie narkotyków przez własne dzieci, większość uczniów wskazywała odpowiedzi sugerujące aktywną postawę krytyczną wobec takiego faktu i próbę znalezienia rozwiązania. Bardzo niewielki odsetek młodych ludzi był przekonany, że ich rodzice nie zareagowaliby na zażywanie przez nich narkotyków bądź

też, że łatwo pogodziliby się z takim faktem. Zestawienie wyników dla tego zagadnienia przedstawione zostało w tabeli.

Tab. 15. Postawy rodziców wobec zażywania narkotyków w oczach uczniów.

Jak myślisz, jak zareagowałby Twój rodzic, gdyby dowiedzieli się, że zażywasz narkotyki?	Szkoły podstawowe	Gimnazjum	Szkoły ponadgimnazjalne
Ukarali	25%	28%	21%
Próbowali pomóc znaleźć przyczynę	69%	68%	67%
Pokrzyczeli i „odpuścili”	-	4%	10%
Zmartwiliby się	14%	17%	10%
Nic by nie zrobili	3%	1%	2%

Uczniowie udzielali również odpowiedzi na pytanie o reakcję rodziców w sytuacji, gdy wrócili do domu pod wpływem narkotyków.

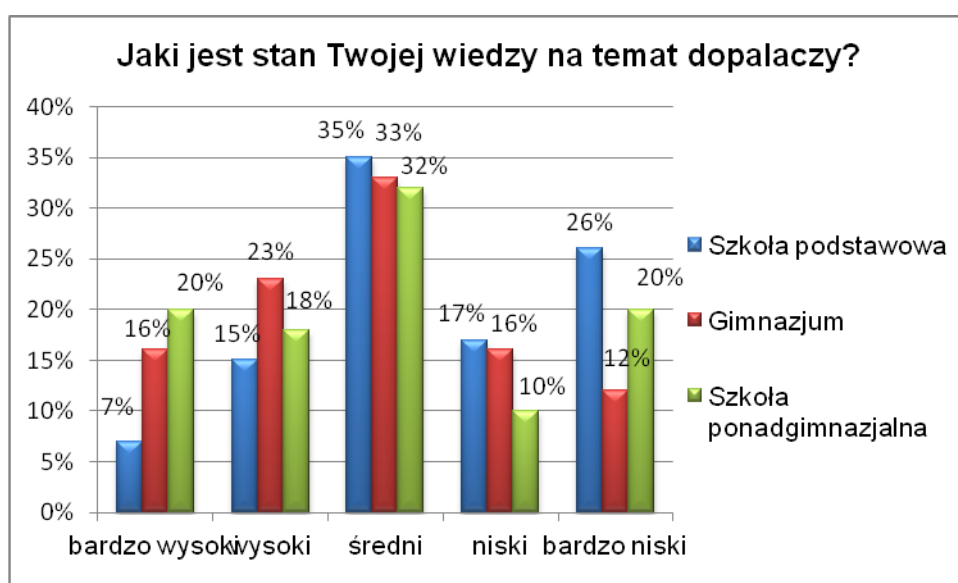
Tab. 16. Reakcja rodziców na zachowanie dzieci po zażyciu narkotyków.

Jeśli wróciłeś do domu pod wpływem narkotyków, jaka była reakcja Twoich rodziców?	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Szkoła ponadgimnazjalna
Taka sytuacja nie miała nigdy miejsca	96%	94%	84%
Nie zorientowali się	-	1%	10%
Zauważyli dziwne zachowanie, ale dali zwieść się wymówce	-	1%	2%
Ukarali mnie	-	-	2%
Przeprowadzili ze mną rozmowę	4%	4%	2%
Zauważyli, ale nie zareagowali	-	-	-

W przypadku 96% uczniów szkół podstawowych, 94% gimnazjalistów oraz 84% uczniów szkół ponadgimnazjalnych taka sytuacja nie miała miejsca. **Ani jeden z badanych uczniów nie przyznał, że rodzice zauważyli, ale nie zareagowali.**

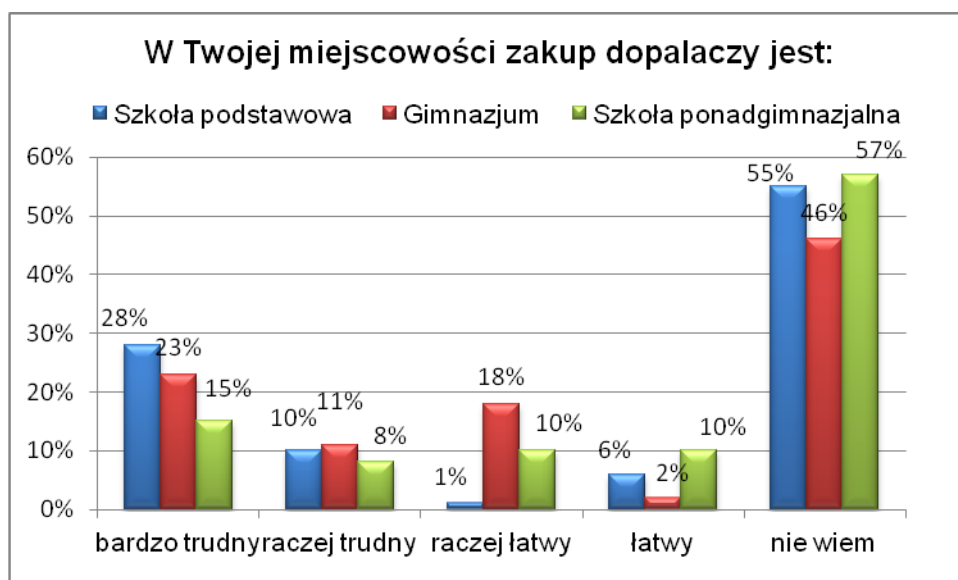
Rosnącym problemem, z którym boryka się wiele krajów jest dostępność na rynku (mimo głośnej akcji zamknięcia sklepów) produktów nazywanych dopalaczami. Właściciele sklepów wykorzystują luki w przepisach prawnych, regulujących postępowanie ze środkami uzależniającymi. Ogromna popularność, jaką cieszą się wśród młodych ludzi dopalacze oraz ich potencjalnie szkodliwy wpływ na funkcjonowanie organizmu ludzkiego sprawiły, że sprawę postanowili uregulować prawnie politycy. Postanowiliśmy zbadać skalę zjawiska stosowania dopalaczy wśród młodych mieszkańców Rzepina.

Podstawowe pytanie, jakie zadano uczniom, dotyczyło stanu ich wiedzy na temat dopalaczy. Wielu uczniów szkół podstawowych ocenia stan swojej wiedzy o dopalaczach jako bardzo niski (26% uczniów), niski (17% uczniów) bądź średni (35% uczniów). **Niepokojącą natomiast informacją jest to, że 22% uczniów szkoły podstawowej wie dużo lub bardzo dużo na temat tych środków.** Stan wiedzy o dopalaczach zwiększa się w starszej grupie wiekowej. Jedna trzecia gimnazjalistów oraz blisko jedna trzecia uczniów szkół ponadgimnazjalnych posiada umiarkowaną wiedzę na ten temat, a wielu gimnazjalistów ocenia stan swojej wiedzy jako bardzo wysoki (16% uczniów) lub wysoki (23% uczniów). Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych posiadają podobną wiedzę o dopalaczach jak gimnazjaliści. 20% uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje bardzo wysoki, a kolejne 18% uczniów – wysoki stan wiedzy na temat tych substancji.



Dostępność dopalaczy w gminie.

Połowa uczniów szkół podstawowych nie posiada wiedzy na temat dostępności tych substancji w najbliższej okolicy. Dla 38% badanych z tej grupy wiekowej zakup dopalaczy jest bardzo trudny lub trudny, a dla 7% badanych jest to łatwe lub raczej łatwe zadanie. Wśród uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej wyniki rozkładają się podobnie: 46% gimnazjalistów i 57% uczniów szkół ponadgimnazjalnych nie posiada wiedzy na ten temat; dla kolejnych 34% badanych gimnazjalistów oraz 23% uczniów szkół ponadgimnazjalnych zakup dopalaczy oceniany jest jako bardzo trudny lub trudny, zaś 20% gimnazjalistów i 20% uczniów szkół ponadgimnazjalnych ocenia to zadanie jako raczej łatwe bądź łatwe. Powyższe wyniki wskazują, że działania profilaktyczne powinny być skierowane przede wszystkim do starszych uczniów.



Wśród uczniów szkół podstawowych jeden uczeń (1%) przyznał się do zażywania dopalaczy. Uczniowie najczęściej mają kontakt z dopalaczami w szkołach ponadgimnazjalnych – 10 osób (20%) deklarowało zażywanie dopalaczy. W szkołach gimnazjalnych do zażywania dopalaczy przyznało się sześciu uczniów (7%). Zapytaliśmy także badanych o częstotliwość zażywania tych substancji. Jeden z uczniów, który deklarował wcześniej kontakt z dopalaczami, zażywa dopalacze kilka razy w miesiącu. Wśród uczniów szkół gimnazjalnych, którzy deklarowali kontakt z dopalaczami, większość (49%) zażyła dopalacze tylko raz w życiu. Jeden gimnazjalista (17%) zażywa dopalacze kilka razy w miesiącu, kolejny – średnio raz w miesiącu, jeden okazjonalnie. Wśród uczniów szkół

ponadgimnazjalnych pięciu uczniów (43%) spróbowało tylko raz, trzech (25%) zażywa codziennie, kolejnych dwóch (16%) średnio raz w miesiącu oraz dwóch okazjonalnie.

Uczeń szkoły podstawowej, który deklaruje zażywanie dopalaczy, miał kontakt z dopalaczami podczas wakacji. Wśród uczniów szkół gimnazjalnych, 3 osoby (50%) spróbowały dopalaczy na wakacjach, a trzech w czasie wolnym po szkole. W szkołach ponadgimnazjalnych siedmiu uczniów (58%) zażywało dopalacze na wakacjach, ponadto dwóch na dyskoteci (16%) jeden w szkole, jeden na wagarach oraz jeden w czasie wolnym.

Na pytanie o to, czy gdyby mieli okazję spróbować dopalaczy, to czy zdecydowałoby się na to - twierdząco odpowiedział jeden uczeń szkoły podstawowej (1%), dziesięciu uczniów szkoły gimnazjalnej (12%) oraz siedmiu uczniów szkoły ponadgimnazjalnej (13%).
Większym zainteresowaniem cieszą się dopalacze wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, co powinno uczulić na ten problem rodziców i nauczycieli tych grup wiekowych.

III. Cele strategiczne programu

1. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z zażywaniem narkotyków i środków psychoaktywnych poprzez działalność profilaktyczną, wychowawczą, edukacyjną i informacyjną.
2. Stworzenie spójnego systemu przeciwdziałania narkomanii poprzez nawiązanie współpracy różnych instytucji, stowarzyszeń między innymi w celu realizacji programów profilaktycznych, konkursów, imprez propagujących zdrowy styl życia wolny od narkotyków i innych używek, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
3. Zapewnienie większej świadomości, edukacji i poparcia dla działań podejmowanych na rzecz ogółu społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży z zakresu zapobiegania narkomanii.
4. Wspieranie programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w zakresie organizacji czasu wolnego, stanowiących alternatywę wobec używania substancji psychoaktywnych oraz środków odurzających.
5. Zwiększenie zasobów profesjonalnie przygotowanych osób realizujących działalność profilaktyczną na terenie gminy.
6. Zainicjowanie długofalowego procesu podnoszenia wiedzy i kwalifikacji wszystkich grup zawodowych, które z racji wykonywanych obowiązków służbowych podejmują

działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii poprzez organizację szkoleń, wymianę doświadczeń.

7. Wypracowanie wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację nowoczesnych programów profilaktycznych.
8. Uświadomienie i pozyskanie społeczeństwa do zasadności prowadzonych kampanii i przedsięwzięć edukacyjnych i profilaktycznych w przedmiocie uzależnienia od środków odurzających i narkotyków.
9. Stworzenie lokalnego systemu działań profilaktycznych adekwatnych do istniejącej na terenie gminy skali problemu potencjalnego zagrożenia narkomanią w celu wyeliminowania lub przynajmniej zmniejszenia czynników prowadzących do uzależnienia.

IV. Sposoby realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Upowszechnienie adresów instytucji, ruchów samopomocowych udzielających pomocy i wsparcia osobom mającym problemy związane z narkotykami.
2. Współpraca z placówkami leczenia i terapii uzależnień w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
3. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, w ramach którego udziela się informacji na temat możliwości uzyskania przez osoby uzależnione i zagrożone uzależnieniem pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
4. Wsparcie instytucji zajmujących się leczeniem uzależnionych od narkotyków, poprzez dofinansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
5. Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych (plakaty, ulotki, broszury, informatory, poradniki) dotyczących zjawiska narkomanii

Zadanie 2

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej

1. Udzielenie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom i ich rodzinom (działanie Punktu Konsultacyjnego w Rzepinie).
2. Wspieranie instytucji zajmujących się pierwszą interwencją w problemach narkotykowych.
3. Wspieranie inicjatyw w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej skierowanej do rodzin, w których występuje problem uzależnień.
4. Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych dotyczących narkomanii, miejsc i dostępnych form pomocy.
5. Upowszechnianie wiedzy na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych, w tym propagowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych dla osób zajmujących się problemem narkomanii.
6. Stworzenie bazy danych dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

1. Dofinansowanie szkolonych i środowiskowych programów oraz przedsięwzięć profilaktycznych, ukierunkowanych na przeciwdziałanie zjawisku narkomanii, adresowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Udział w ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów narkomanii („Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Narkotyki, To mnie nie kręci!”, „Postaw na Rodzinę!” itp.) oraz organizacja lokalnych kampanii dotyczących problematyki narkomanii.
3. Zakup gadżetów promujących kampanie profilaktyczne.
4. Finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych w placówkach oświatowych oraz szkoleń mających na celu zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się działalnością edukacyjną i wychowawczą w sferze profilaktyki uzależnień.
5. Organizowanie i finansowanie programów edukacyjnych, konkursów profilaktycznych, turniejów promujących zdrowy styl życia bez używek i

zawierających problematykę narkomanii (Gminny Konkurs Teatrzyków Profilaktycznych, konkursy literackie, plastyczne, sportowe i inne).

6. Szkolenia dla grup, które profesjonalnie nie zajmują się problematyką uzależnień, a z racji zawodowego zaangażowania na rzecz młodzieży mogą uczestniczyć w realizacji programów profilaktycznych.
7. Szkolenia dla pedagogów szkolnych i nauczycieli, funkcjonariuszy i przedstawicieli służby zdrowia a także grupy rodziców w zakresie rozpoznawania narkotyków, wykrywania wczesnych syndromów uzależnień oraz przekazywania w profesjonalny sposób właściwej wiedzy dzieciom i osobom dorosłym.
8. Wspieranie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania substancji psychoaktywnych oraz środków odurzających.
9. Organizowanie spotkań, prelekcji, warsztatów, spektakli oraz imprez dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.
10. Zakup i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych (broszury, plakaty, płyty DVD, literatura itp.) z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii oraz materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych w szkołach i świetlicach.
11. Wspieranie realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy tryb życia bez używek w szkołach i innych placówkach pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie gminy.
12. Wzbogacanie ofert pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży jako alternatywy dla uzależnień.
13. Promocja prowadzenia zajęć sportowo – rekreacyjnych.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi, osobami fizycznymi w zakresie realizacji programów profilaktyczno – edukacyjno – informacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Organizowanie spotkań, konferencji i debat sprzyjających zawiązywaniu lokalnej koalicji w celu przeciwdziałania narkomanii.

3. Organizowanie szkoleń i spotkań edukacyjnych w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej problemów narkomanii i mechanizmów uzależnień.

Zadanie 5

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

1. Świadczenie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzepinie w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej.

V. Monitorowanie i badanie efektywności Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Wskaźniki stanowiące podstawę oceny Programu:

1. Liczba dofinansowanych programów profilaktycznych.
2. Liczba uczestników programów profilaktycznych.
3. Liczba przeprowadzonych kampanii profilaktycznych.
4. Liczba osób, którym udzielono pomocy w związku z rozpoznaniem problemu narkomanii.
5. Ilość zrealizowanych i dofinansowanych szkoleń nt. narkomanii.
6. Ilość osób biorących udział w szkoleniach.
7. Ilość materiałów informacyjno – edukacyjnych rozdysponowanych na terenie gminy.
8. Liczba przeprowadzonych warsztatów i konkursów profilaktycznych.
9. Liczba instytucji, z którymi nawiązano współpracę.

VI. Adresaci programu.

1. Dzieci, młodzież, rodzice.
2. Pracownicy – przedstawiciele służb, instytucji, organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.
3. Społeczność lokalna.

VII . Realizator programu

Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania narkomanii w niniejszym Programie prowadzi Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program realizowany będzie we współpracy z:

1. Gminą Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzepinie
3. Placówkami oświatowymi
4. Policją
5. Organizacjami pozarządowymi
6. Placówkami służby zdrowia
7. Inne instytucje zaangażowane w działalność na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

VIII. Zasady finansowania

Źródłem finansowania działań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są dochody Gminy Rzepin uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki przeznaczone na realizację zadań wynikających z Programu ujmuje się corocznie w planie budżetowym Gminy Rzepin w Dziale 851 Ochrona Zdrowia, rozdział 85153.

Uzasadnienie

Art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.) stanowi, że:

„ Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (...)”.

Powyższy zapis doprecyzowany jest w art. 10 ust. 1 ww. ustawy, w którym wyszczególniono zadania, jakie powinna realizować gmina w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Do zadań tych należą:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada obowiązek uchwalania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2017 dla Gminy Rzepin został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2017 dla Gminy Rzepin jest zasadne.

Pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

Ewa Sierant - Lipnicka